

УДК 657.2:336.2

DOI: <https://doi.org/10.32782/СМІ/2024-10-10>**Помулева В.М.**старший викладач кафедри обліку і оподаткування,
Національний університет «Запорізька політехніка»**Никоненко Т.А.**студентка,
Національний університет «Запорізька політехніка»

ПОДАТКОВА ДЕКЛАРАЦІЯ З ЄДИНОГО ПОДАТКУ ЧЕТВЕРТОЇ ГРУПИ: АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ СКЛАДАННЯ ТА ПОДАННЯ

У статті розглянуто актуальні аспекти складання та подання податкової декларації з єдиного податку четвертої групи для сільськогосподарських товаровиробників. Сільське господарство займає значну частку в економіці України, і більшість аграрних підприємств використовують спрощену систему оподаткування через менше податкове навантаження. Однак постійні зміни у податковому законодавстві створюють складнощі для платників податків у правильному складанні та поданні звітності. Проаналізовано умови для отримання та підтвердження статусу платника єдиного податку четвертої групи, включаючи вимоги щодо частки сільськогосподарського товаровиробництва, відсутності податкового боргу, та недопущення заборонених видів діяльності. Відзначено, що війна в Україні ускладнює податкове адміністрування для аграріїв, зокрема через зміни в законодавстві, що звільняють від сплати певних податків на окупованих територіях та територіях, де ведуться бойові дії. Зроблено висновок про необхідність спрощення механізму подання податкової звітності, зокрема шляхом централізованої подачі звітності до одного контролюючого органу. Також пропонується внести зміни до назви та змісту окремих додатків для усунення неясностей серед платників.

Ключові слова: єдиний податок, оподаткування, спрощена система оподаткування, податкова звітність, податкова декларація.

Pomulieva Valentyna, Nikonenko Tatiana
National University «Zaporizhzhia Polytechnic»

TAX DECLARATION FOR THE SINGLE TAX OF THE FOURTH GROUP: CURRENT ASPECTS OF COMPILATION AND SUBMISSION

The article examines the current aspects of compiling and submitting tax declarations for the uniform tax of the fourth group for agricultural producers. Agriculture constitutes a significant part of Ukraine's economy, contributing approximately 10% to the nation's GDP. The majority of agricultural enterprises opt for a simplified taxation system due to its reduced tax burden, making it an attractive option. However, the constant changes in tax legislation create significant challenges for these enterprises in ensuring accurate and timely reporting. The paper analyzes the conditions for obtaining and confirming the status of a fourth-group uniform tax payer. Key conditions include ensuring that at least 75% of the enterprise's total income comes from agricultural production, avoiding prohibited activities, and maintaining a tax-debt-free status as of January 1 of the reporting year. A central issue addressed is the adaptability required from agricultural enterprises in response to frequent legislative updates. These updates necessitate constant monitoring and adjustment of reporting procedures to comply with new regulations and avoid penalties. The article also addresses the specific complications introduced by the ongoing war in Ukraine. The legislative framework has adapted to these conditions, introducing provisions that exempt certain taxes for agricultural lands located in conflict zones. These provisions, outlined in recent amendments to the Tax Code of Ukraine, offer temporary relief but also require careful navigation by taxpayers to ensure compliance and maintain their tax status. The conclusion emphasizes the necessity to simplify the mechanism for submitting tax reports, particularly through centralized submission to a single controlling body. The article also proposes amendments to the title and content of Annexes. These recommendations aim to create a more straightforward and efficient reporting process, allowing agricultural enterprises to focus more on their core business activities. By reducing the complexity and administrative load associated with tax compliance, these measures can contribute to the overall resilience and sustainability of the agricultural sector in Ukraine, especially in the face of ongoing economic and geopolitical challenges.

Keywords: single tax, taxation, simplified taxation system, tax reporting, tax return.

Постановка проблеми. Сільське господарство є невід'ємною галуззю економіки багатьох країн, відіграє важливу роль у економічній, соціальній та екологічній розв'язці [1]. На сільське господарство припадає 10% ВВП України.

Оцінюючи ситуацію, яка склалась у сільськогосподарських підприємств, слід відзначити, що переважна більшість суб'єктів господарювання працює на спрощеній системі оподаткування. Головним аргументом такого вибору є менше податкове навантаження на підприємство.

Платниками єдиного податку четвертої групи можуть бути сільськогосподарські товаровиробники, як юрособи, у яких частка сільськогосподарського товаровиробництва за попередній податковий період дорівнює або перевищує 75%, так і фізособи – підприємці, які провадять діяльність виключно в межах фермерського господарства, відповідно до Закону України "Про фермерське господарство".

Звичайно, особливості складання податкової декларації для суб'єктів господарювання, які сплачують єдиний податок четвертої групи, стають актуальними

в контексті постійних податкових змін. Податкова система постійно модифікується з метою оптимізації фінансової політики, стимулювання економічного зростання та забезпечення фінансової стійкості державного бюджету.

Проблема полягає в тому, що при кожній податковій зміні необхідно оновлювати процедури та вимоги до складання податкової декларації для суб'єктів, які сплачують єдиний податок четвертої групи. Це може становити труднощі для платників, оскільки вони повинні постійно відслідковувати зміни та адаптуватися до нових правил та вимог, щоб уникнути порушень та штрафів.

Головною проблемою, з якою стикаються аграрії, є війна, яка вносить свої корективи до системи оподаткування та ведення підприємницької діяльності. Умови воєнного стану ставлять у важке становище власників підприємств, ускладнюють отримання прибутку та ведення господарської діяльності, що є важливим фактором для збереження статусу платника єдиного податку четвертої групи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В останніх дослідженнях було приділено багато уваги темі єдиного податку четвертої групи та нововведенням, що впливають на підтвердження статусу платника податку та на правила подання звітності. Ці проблеми у своїх статтях розглянули та проаналізували О. Бондаренко [2], А. Кузьменко [3], Н. Васильченко [4], В. Онищенко [5]. Втім, питанням складання та подання податкової звітності з єдиного податку з врахуванням змін під час воєнного стану приділено недостатньо уваги.

Формування цілей статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження актуальних проблем податкової звітності з єдиного податку четвертої групи і пошук шляхів її удосконалення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Платники єдиного податку (далі – ЄП) четвертої групи зобов'язані щорічно підтверджувати свій статус відповідно до вимог податкового законодавства. Для отримання чи підтвердження цього статусу сільгосптоваровиробникам необхідно виконати наступні умови:

- підприємство не може здійснювати заборонені види діяльності;
- частка сільгосппродукції у загальному доході підприємства повинна складати не менше 75%;
- станом на 1 січня не повинно бути податкового боргу.

Згідно з пунктом 291.5¹ Податкового кодексу України (далі – ПКУ), не можуть бути платниками єдиного податку четвертої групи [6]:

– суб'єкти господарювання (далі – СГ), у яких понад 50% доходу, отриманого від продажу сільськогосподарської продукції власного виробництва та продуктів її переробки, становить дохід від реалізації декоративних рослин (за деякими винятками), диких тварин і птахів, хутряних виробів і хутра (крім хутрової сировини) (291.5-1.1);

– суб'єкти господарювання, діяльність яких згідно з КВЕД-2010 належить до класів 01.47 (розведення свійської птиці), 01.49 (в частині розведення та вирощування перепелів і страусів) та 10.12 (виробництво м'яса свійської птиці). У цьому випадку не зазначено, чи має значення частка доходу, яка припадає на ці види діяльності у загальному доході суб'єкта;

– суб'єкти господарювання, що провадять діяльність з виробництва підакцизних товарів (п. 291.5¹.2.ПКУ). П. 291.5¹.2.ПКУ визначено, що не підпадають під це обмеження виробники виноматеріалів виноградних за певних умов та у визначених випадках, а також електричної енергії, виробленої кваліфікованими когенераційними установками та/або з відновлюваних джерел енергії (за умови, що дохід від реалізації такої енергії не перевищує 25 % доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) такого суб'єкта господарювання;

– суб'єкт господарювання, який станом на 1 січня базового (звітного) року має податковий борг, за винятком безнадійного податкового боргу, який виник внаслідок дії обставин непереборної сили (форс-мажорних обставин) (п. 291.5¹.3 ПКУ). Однак, існують певні розбіжності у тлумаченні цієї норми між органами Державної податкової служби та платниками.

Податківці вважають, що наявність податкового боргу на 1 січня звітного року (незалежно від його суми) позбавляє платника можливості підтвердити свою реєстрацію як платника єдиного податку четвертої групи. На практиці контролюючі органи часто відмовляють сільгоспідприємствам, які мають податковий борг на 1 січня звітного року, у продовженні статусу платника єдиного податку четвертої групи.

Проте судова практика свідчить, що умова про відсутність податкового боргу стосується лише ситуацій, коли суб'єкт господарювання вперше реєструється як платник єдиного податку четвертої групи. Якщо ж підприємство вже мало такий статус у минулому році, суди приймають рішення, що податкова служба не може відмовити їм у продовженні цього статусу у разі наявності податкового боргу.

Законом України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо звільнення від сплати екологічного податку, плати за землю та податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, за знищене чи пошкоджене нерухоме майно» № 3050-ІХ від 11.04.2023 р. (далі – Закон 3050) підрозділ 8 розділу ХХ ПКУ доповнено пунктом 10, згідно з яким на період з 1 березня 2022 року до першого числа місяця, що настає після дати завершення бойових дій або тимчасової окупації на відповідній території, для платників єдиного податку четвертої групи, у власності або користуванні, у тому числі на умовах оренди яких перебувають земельні ділянки (земельні частки (паї), що розташовані на територіях активних бойових дій або на тимчасово окупованих Російською Федерацією територіях України, положення пп. 291.5-1.3 п. 291.5-1 статті 291 цього Кодексу застосовуються виключно під час реєстрації суб'єкта господарювання платником єдиного податку [7].

Відтак це питання унормовано тільки для платників, земельні ділянки яких розташовані на територіях бойових дій або на тимчасово окупованих. Тому іншим платникам єдиного податку важливо пересвідчитися у відсутності податкової заборгованості, щоб уникнути необхідності оскарження рішення податкової служби у суді.

Згідно зі загальною нормою, щоб набути або підтвердити статус платника єдиного податку четвертої групи на наступний рік, сільгосптоваровиробнику необхідно, щоб дохід від реалізації сільгосппродукції

власного виробництва та продуктів її перероблення за звітний рік становив не менш ніж 75% загальної суми річного доходу. Якщо частка сільськогосподарського товаровиробництва у податковому звітному році становить менш ніж 75%, то сільськогосподарський товаровиробник – юридична особа втрачає свій статус платника єдиного податку четвертої групи та сплачує податки у наступному податковому (звітному) році на загальних підставах (п. 298.8.4 ПКУ).

Законом 3050 встановлено, що для платників єдиного податку четвертої групи, у яких не менше ніж 30% загальної площі сільгоспугідь та/або земель водного фонду, що перебуває у їхній власності або користуванні, у попередньому податковому (звітному) році розташовувалися не менше шести місяців на територіях, на яких ведуться (велися) бойові дії, або на тимчасово окупованих територіях, частка сільгосптоваровиробництва має дорівнювати або перевищувати 50% (підрозділ 10.1 розділу XX ПКУ).

При цьому дати початку та завершення активних бойових дій або тимчасової окупації визначаються відповідно до Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих, який затверджений наказом Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України від 22.12.2022 р. № 309.

Втім, реєстрація платника єдиного податку четвертої групи може бути анульована шляхом виключення з реєстру платників єдиного податку за рішенням контролюючого органу і у разі, якщо ним не подано передбачену податкову звітність.

Декларації та відомості платниками єдиного податку четвертої групи подаються за формою, затвердженою наказом МФУ від 19.06.2015 № 578 (зі змінами та доповненнями) не пізніше 20 лютого звітнього року.

Декларація передбачає визначення платниками мінімального податкового зобов'язання (далі – МПЗ), яке впроваджено Законом України від 30.11.2021 р. № 1914 «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень» [8] до звітності вже за результатами 2022 року.

У разі, якщо різниця між сумою загального МПЗ і загальною сумою сплачених податків, зборів, платежів і витрат на оренду земельних ділянок має позитивне значення, то платник єдиного податку четвертої групи має збільшити нараховану у податковій декларації за наступний за звітним податковий (звітний) рік суму єдиного податку на таку позитивну різницю.

Юридичні особи – платники ЄП четвертої групи розраховують суму загального МПЗ у додатку 3 «Розрахунок загального мінімального податкового зобов'язання за податковий (звітний) рік та подають його у складі декларації за звітний рік. Згідно з затвердженою формою податкової декларації платника єдиного податку позитивне значення МПЗ, розраховане у розділі II додатку 3 переноситься до рядка 4 графа 7 декларації та сумується з податковими зобов'язаннями за перший квартал. Таке сумарне значення є загальним податковим зобов'язанням по єдиному податку четвертої групи. Так, розрахунок МПЗ за 2023 рік подається як додаток до податкової декларації платника єдиного податку четвертої групи на 2024 рік, розрахунок МПЗ за 2024 рік подаватиметься до декларації за 2025 рік.

Під час воєнного стану діє звільнення від сплати МПЗ за ділянки, які розташовані на територіях, де ведуться (велися) бойові дії, які тимчасово окуповані, засмічені вибухонебезпечними предметами.

Відповідно до змін, декларація платника єдиного податку 4 групи містить:

- загальну частину, в якій зазначається інформація про платника, найменування органу ДПС за основним місцем обліку платника та за місцем розташування земельних ділянок, до якого подається декларація, вказується код адміністративно-територіальної одиниці за місцем розташування земельних ділянок за КАТОТТГ;
- розрахункову частину декларації для юридичних осіб;
- розрахункову частину декларації для фізичних осіб – підприємців;
- Додаток 1 «Відомості про наявність земельних ділянок»;
- Додаток 2 «Відомості про суми нарахованого доходу застрахованих осіб та суми нарахованого єдиного внеску» – подають винятково ФОПи, які створили фермерське господарство. Юридичні особи його не заповнюють;

– Додаток 3 «Розрахунок загального мінімального податкового зобов'язання за податковий (звітний) рік».

Сільгоспідприємство, яке відповідає умовам реєстрації (її продовження), повинно надіслати органу ДПС звітність, склад якої визначено пп. 298.8.1 ПКУ.

Платники подають звітність з ЄП як до органу ДПС за основним за місцем податкового обліку, так і за місцезнаходженням сільськогосподарських угідь, що перебувають у їхній власності та користуванні.

Так, до органу ДПС за основним за місцем податкового обліку юридичні особи подають:

- загальну декларацію;
- додаток 1 «Відомості про наявність земельних ділянок» до декларації. В ньому обов'язково зазначаються дані про кожен документ, що встановлює право власності та/або користування земельними ділянками, у т. ч. про кожен договір оренди земельної частки (паю);
- додаток 3 «Розрахунок загального мінімального податкового зобов'язання за податковий (звітний) рік» до декларації;

Поряд з цим, до органу ДПС окремо за кожним місцем реєстрації земельних ділянок та/або земель водного фонду потрібно подати:

- звітну декларацію;
- додаток 1 до декларації;
- додаток 3 до декларації.

Оскільки відповідно до затвердженої форми декларації додаток 3 є невід'ємною її частиною, то такий додаток подається як до загальної, так і до звітних декларацій.

Загальна декларація виконує лише заявну роль, тобто її поданням сільгоспідприємство інформує податківців, що воно бажає зареєструватися/продовжити реєстрацію платником ЄП четвертої групи на звітний рік. На її підставі єдиний податок не нараховується.

У загальній декларації сільгоспідприємство вказує всі земельні ділянки, які перебувають у його власності або користуванні. Ця інформація допомагає забезпечити повноту та достовірність податкової звітності.

Звітна декларація використовується для обчислення єдиного податку на звітний рік. Кількість звітних декларацій залежить від кількості територіальних громад, на території яких розташовані сільгосп підприємства та їхні земельні ділянки. У звітних деклараціях зазначаються лише ті земельні ділянки, які розташовані на території відповідної територіальної громади. Це допомагає забезпечити точність обчислення податкового зобов'язання за кожну конкретну громаду і дотримання вимог податкового законодавства.

Окрім того, до декларації додається Розрахунок частки сільськогосподарського товаровиробництва (далі – Розрахунок), який є невід'ємною частиною Декларації, хоч і не має статусу додатку. Надати його потрібно на вимогу п. 298.8.1 ПКУ. Форма Розрахунку затверджена наказом Мінагрополітики від 26.12.2011 № 772.

Розрахунок частки сільськогосподарського товаровиробництва складається на підставі даних бухгалтерського обліку і подається з показниками доходу за минулий рік.

Так, до декларації на 2024 рік, розрахунок частки проводиться за 2023 р.

Такий Розрахунок сільгосптоваровиробники мають подавати для переходу на спрощену систему оподаткування або для щорічного підтвердження свого статусу платника єдиного податку.

Після того, як декларації подані, відбувається реєстрація платником ЄП групи 4, яка здійснюється шляхом унесення відповідних записів до Реєстру платників ЄП (п. 299.1 ПК). Щоб отримати витяг з Реєстру сільгосптоваровиробник має надати податковій запит, форма якого затверджена Наказом Мінфіну від

16.07.2019 № 308 (п. 299.9 ПК). Витяг надається протягом одного робочого дня з дня надходження запиту [2].

На рис. 1 наведено правила подання податкової звітності з єдиного податку платниками ЄП четвертої групи.

Варто зауважити, що назва додатку 3 «Розрахунок загального мінімального податкового зобов'язання за податковий (звітний) рік» не відповідає змісту, оскільки він заповнюється за даними попереднього року, а не звітного, що й породило у платників безліч питань з цього приводу при його впровадженні.

Висновки. Отже, наразі враховано пропозиції Всеукраїнської Аграрної Ради стосовно звільнення сільгосп підприємств від сплати податків за землю та єдиного податку на територіях, де велись/ведуться активні бойові дії або тимчасово окупованих, а також надання пільг за земельні ділянки, забруднені вибухонебезпечними предметами, свідчить про уважне ставлення законодавців до потреб аграрного сектору. Також діє звільнення від сплати МПЗ за такі ділянки.

Вирішено проблему підтвердження статусу платника єдиного податку для аграріїв з тимчасово окупованих або деокупованих територій, що мають податкові борги та низьку частку сільськогосподарського виробництва.

Урегульовано систему подання звітності платників єдиного податку четвертої групи.

Це створює сприятливі умови для агросектору та підтримки сільськогосподарських підприємств, що знаходяться у складних умовах.

Втім, на нашу думку, потребують уточнення назви додатку 3 та Розрахунку сільгоспчастки. Спрощення потребує також і сам механізм подання платниками

Рис. 1. Схема подання податкової звітності з єдиного податку четвертої групи

Джерело: сформовано авторами за [6; 9]

єдиного податку четвертої групи податкової звітності до контролюючих органів. Доцільно закріпити норму щодо подання звітності одному контролюючому органу з послідуною передачею ним даних іншим контролюючим органам, яких вона стосується.

Це дасть можливість суб'єктам підприємницької діяльності повністю зосередитись на підприємницьких завданнях [10] та дозволить вивільнити час бухгалтерських працівників на виконання інших важливих завдань.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Belinska, Y., Matvejiuk, L., Shmygol, N., Pulina, T., & Antoniuk, D. (2021) EU agricultural policy and its role in smoothing the sustainable development of the EU's agricultural areas. In IOP Conference Series: Earth and Environmental Science. Vol. 628, no. 1. IOP Publishing. URL: <https://iopscience.iop.org/article/10.1088/1755-1315/628/1/012030/pdf>
2. Бондаренко О.. Умови перебування на єдиному податку 4 групи. URL: <https://buhplatforma.com.ua/article/8817-diniy-podatok-4-grupi-2021>
3. Кузьменко А. Єдиний податок четвертої групи: особливості декларування на 2024 рік. URL: <https://uteka.ua/ua/ppusky-dlia-ahropidpriemstv-91-edinyj-nalog-chetvertoj-gruppy-osobennosti-deklarirovaniya-na-2024-god>
4. Васильченко Н. Єдиний податок 2024. URL: <https://gb.expertus.com.ua/recommendations/1042>
5. Онищенко В. Єдиний податок 2024: умови перебування. URL: <https://buhplatforma.com.ua/article/7803-diniy-podatok-2020>
6. Податковий кодекс України від 2.12.2010 р. № 2755-VI [із змінами та доповненнями]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/conv#Text>
7. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо звільнення від сплати екологічного податку, плати за землю та податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, за знищене чи пошкоджене нерухоме майно: Закон України № 3050-IX від 11.04.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3050-20#Text>
8. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень: Закон України № 1914 від 30.11.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1914-20#Text>
9. Сердюк О. Підтверджуємо статус спрощенця четвертої групи, або Як юрособі відзвітувати з єдиного податку за 2023 рік. URL: <https://agro.expertus.com.ua/10004111>
10. Пуліна Т.В., Тесленок І.М., Носов М.П. Проблеми та перспективи розвитку бізнес-інкубаторів в Україні як інноваційної організаційної структури. *Ефективна економіка*. 2019. URL: <http://tempus.nung.edu.ua/uk/news. http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7471>

REFERENCES

1. Belinska Y., Matvejiuk L., Shmygol N., Pulina T., & Antoniuk D. (2021) EU agricultural policy and its role in smoothing the sustainable development of the EU's agricultural areas. In IOP Conference Series: Earth and Environmental Science. Vol. 628, no. 1. IOP Publishing. Available at: <https://iopscience.iop.org/article/10.1088/1755-1315/628/1/012030/pdf>
2. Bondarenko O. Umovy perebuvannia na iedynomu podatku 4 hrupy. Available at: <https://buhplatforma.com.ua/article/8817-diniy-podatok-4-grupi-2021>
3. Kuz'menko A. Yedynyj podatok chetvertoi hrupy: osoblyvosti deklaruvannia na 2024 rik. Available at: <https://uteka.ua/ua/ppusky-dlia-ahropidpriemstv-91-edinyj-nalog-chetvertoj-gruppy-osobennosti-deklarirovaniya-na-2024-god>
4. Vasy'l'chenko N. Yedynyj podatok 2024. Available at: <https://gb.expertus.com.ua/recommendations/1042>
5. Onyschenko V. Yedynyj podatok 2024: umovy perebuvannia. Available at: <https://buhplatforma.com.ua/article/7803-diniy-podatok-2020>
6. Podatkovyj kodeks Ukrainy vid 2.12.2010 r. № 2755-VI [iz zminamy ta dopovnenniamy]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/conv#Text>
7. Pro vnesennia zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy ta inshykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy schodo zvil'nennia vid splaty ekolohichnoho podatku, platy za zemliu ta podatku na nerukhome majno, vidminne vid zemel'noi dilianky, za znyschene chy poshkodzhene nerukhome majno: Zakon Ukrainy No. 3050-IX vid 11.04.2023 r. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3050-20#Text>
8. Provneshennia zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy ta inshykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy schodo zabezpechennia zbalansovanosti biudzhetykh nadkhodzhen': Zakon Ukrainy No. 1914 vid 30.11.2021 r. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1914-20#Text>
9. Serdiuk O. Pidtverdzhuiemo status sproschentsia chetvertoi hrupy, abo Yak iurosobi vidzvituvaty z iedynoho podatku za 2023 rik. U Available at RL: <https://agro.expertus.com.ua/10004111>
10. Pulina T. V., Teslenok I. M., Nosov M. P. (2019) Problemy ta perspektyvy rozvytku biznes-inkubatoriv v Ukraini iak innovatsijnoi orhanizatsijnoi struktury. *Efektivna ekonomika*. Available at: <http://tempus.nung.edu.ua/uk/news. http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7471>